

De Bijdrage van TikTok aan Socialisatie en Subjectificatie bij Adolescenten

Julia Goedegebuur en Didi Jacobs

Faculteit Sociale Wetenschappen, Universiteit Utrecht

200600042: Thesis Pedagogische Wetenschappen

Zowi Vermeire

25 juni 2021

Abstract

Current research is mostly negative about social media. but it could teach skills that adolescents do not acquire in school. Therefore we seek to answer the question: ‘How does TikTok contribute to socialization and subjectification among adolescent creators and users within the digital learning community?’ The research sample are adolescents aged 18 till 22 years. The interviews were done online through Microsoft Teams video calls. First, the results show that TikTok could contribute to the socialization of the participants by stimulating social contacts, the possibility to post videos and comments, by using videos to motivate them to do something independently and by the general rules and atmosphere of acceptance. Second, TikTok can contribute to the subjectification of the participants through interaction with creators and users, the swipe function, by making participants aware of what a creator can and cannot post and because creators can share their positivity and honesty and are given the space to distinguish themselves from others. However, there are also parts of socialization and subjectification that TikTok does not contribute to. The limitations of this study include that we ended up interviewing only ten female participants. Moreover, we did not measure how formal education contributes to the socialization and subjectification of the participants. For follow-up research, we therefore recommend to include more experiences from both men and women. Furthermore, it is interesting to examine the contribution of formal education to both socialization and subjectification and to compare it with the contribution of TikTok.

Keywords: socialisation, subjectification, TikTok, digital learning community, qualitative research

Inleiding

Adolescenten maken intensief gebruik van sociale media, maar men ziet dit nog vaak als afleiding (Akkerman & Leijen, 2010; Hollis & Was, 2016). Zo kan overmatig gebruik van sociale media de mentale gezondheid en het sociale leven van adolescenten aantasten (Woods & Scott, 2016; Boer et al., 2021). Voorbeelden hiervan zijn het hebben van depressieve gevoelens en verminderde tevredenheid over het leven (Boer et al., 2021). Huidig onderzoek is dus herhaaldelijk negatief over sociale media, terwijl sociale media mogelijk sociale connectie bevordert en communicatievaardigheden bijbrengt die adolescenten niet op school meekrijgen (O'Keeffe & Clarke-Pearson, 2011). Adolescenten leren dus middels sociale media buiten de kaders van het formele onderwijs (O'Keeffe & Clarke-Pearson, 2011).

Het doel van onderwijs benadert Biesta (2009) vanuit drie verschillende invalshoeken, waaronder socialisatie. Socialisatie is de (her)presentatie van culturen, tradities en praktijken waar identiteit ontwikkeld kan worden (Biesta, 2020). Anderzijds omvat socialisatie volgens Tee en Lee (2011) het houden van open en eerlijke discussies waarbij identiteit ontwikkeld kan worden en de mogelijkheid om vanuit verschillende invalshoeken naar kansen te kijken. Socialisatie is van belang bij de persoonlijkheidsontwikkeling van adolescenten (Reitz et al., 2014). Daarbij moedigt het autonomie, variëteit, vertrouwen en toewijding aan (Tee & Lee, 2011). Hierbij omvat autonomie vrijheid en zelfstandigheid (Brisson et al., 2021). Variëteit is een verscheidenheid van sociale en culturele contexten die mogelijk zelfontwikkeling beïnvloeden (Lipka & Brinthaupt, 1999). Vertrouwen binnen een gemeenschap omvat het creëren van een omgeving waarbij leden hun gedachten, meningen en ervaringen kunnen delen zonder zich zorgen te maken over privacy of veroordeling (Sherchan et al., 2013). Tot slot houdt toewijding interpersoonlijke betrokkenheid in (Knopp et al., 2015). Gebaseerd op bovenstaande hanteren wij daarom voor socialisatie als leerproces de volgende definitie: de mogelijkheid om open en eerlijke discussies te voeren en het bevorderen van autonomie, variëteit, vertrouwen en toewijding (Tee & Lee, 2011; Biesta, 2020).

Naast socialisatie staat de invalshoek subjectificatie in ons onderzoek centraal. Subjectificatie heeft te maken met de uniekheid van de mens en is een manier om keuzevrijheid en onafhankelijkheid uit te drukken in opdracht van een gemeenschap (Hässlof & Malmberg, 2015). Verder staat persoonlijke identiteit centraal waarbij je als individu je eigen leven leidt (Biesta, 2020). Bij persoonlijke identiteit gaat het niet om de vraag 'wie ben ik?' maar 'hoe ben ik?' Ook kan subjectificatie volgens Biesta (2020) gevolgen hebben voor een adolescent als individu in het onderwijs, door bijvoorbeeld de capaciteiten van de adolescent te versterken of te beperken. In dit onderzoek omvat subjectificatie als leerproces

daarom de uniekheid van de mens, het uitdrukken van keuzevrijheid en onafhankelijkheid in opdracht van de gemeenschap en het vormen van een persoonlijke identiteit waarbij je als individu je eigen leven leidt (Hässlof & Malmberg, 2015; Biesta, 2020).

Socialisatie en subjectificatie kan plaatsvinden in een digitale leergemeenschap. Deze bestaat uit: menselijke elementen, de gebruikers van de digitale leergemeenschap en systeemelementen, oftewel de met internet verbonden apparatuur geschikt voor leeractiviteiten (Liu et al., 2010). Tot slot ontstaat een digitale leergemeenschap volgens Liu et al. (2010) door netwerken te verbinden, waarbij leden van de digitale leergemeenschap met verschillende achtergronden onderwerpen in een specifiek domein bespreken, delen en bestuderen. Hierbij zien wij de leden van de digitale leergemeenschap als de creators en gebruikers van TikTok die zich focussen op mentale gezondheid. Gebaseerd op bovenstaande hanteren wij voor het begrip digitale leergemeenschap de definitie van Liu et al. (2010).

Een dergelijke digitale leergemeenschap ontstaat mogelijk ook binnen het populaire sociale media platform TikTok (O’Keeffe & Clarke-Pearson, 2011). Dit is een platform waarop video’s van maximaal een minuut geplaatst worden (Chen et al., 2021). Al met al brengen TikTok-creators onderwerpen aan het licht op hun pagina en interacteren de gebruikers van sociale media vervolgens op basis van hun interesses (Yoo & Gretzel, 2016). Het is bovendien een van de snelst groeiende sociale media-applicaties ter wereld met meer dan 500 miljoen actieve gebruikers (Zhu et al., 2020). TikTok, gelanceerd in 2017, steeg met name enorm in populariteit tijdens de Covid-19 pandemie (Chen et al., 2021).

Hieronder lichten we toe waarom verder onderzoek naar de bijdrage van TikTok aan socialisatie en subjectificatie naar onze mening relevant is. Ondanks de negatieve aandacht kan sociale media bijdragen aan socialisatie en subjectificatie van adolescenten (O’Keeffe & Clarke-Pearson, 2011). Onderzoek van O’Keeffe en Clarke-Pearson (2011) laat immers zien dat deelname aan sociale media grote voordelen kan bieden aan adolescenten, zoals gemeenschapsbetrokkenheid en het bevorderen van iemands individuele identiteit en sociale vaardigheden. Adolescenten gaan zichzelf in de adolescentie namelijk zien als een individu dat verschilt van anderen (Grandclerc et al., 2019). Daarnaast is aandacht voor mentale gezondheid binnen het formele onderwijs gering (Hampson et al., 2018). Bestaande literatuur suggereert dan ook dat formeel onderwijs meer ruimte moet creëren voor socialisatie en subjectificatie (Wernholm & Reneland-Forsman, 2019; Biesta, 2020). We richten ons in dit onderzoek op adolescenten die gebruikmaken van het platform TikTok, omdat adolescenten de meest actieve gebruikers van sociale media zijn (Schønning et al., 2020). Om bovenstaande redenen draagt onderzoek naar TikTok bij aan meer inzicht voor

pedagogen in welke vaardigheden rondom socialisatie en subjectificatie aanwezig zijn in digitale leergemeenschappen en ontbreken binnen het formele onderwijssysteem.

Tenslotte is het van wetenschappelijk belang dat meer kwalitatief onderzoek naar dit onderwerp plaatsvindt. Huidige literatuur over de invloed van sociale media op adolescenten gebruikt namelijk weinig kwalitatief onderzoek (Best, et al., 2014; Schønning et al., 2020). Desondanks kan kwalitatief onderzoek bijdragen aan een duidelijker beeld over de gedachten en ervaringen van adolescenten met betrekking tot sociale media en mentale gezondheid (Schønning et al., 2020). Daarnaast geeft kwalitatief onderzoek ons mogelijk meer inzicht in het leerproces van jongeren binnen TikTok en hun leerervaringen buiten het formele onderwijs (Ito et al., 2013). Het is daarom van wetenschappelijk belang om kennis op te doen over de bijdrage van TikTok aan de socialisatie en subjectificatie van adolescenten.

Onze onderzoeksvraag luidt aldus ‘Hoe draagt TikTok bij aan de socialisatie en subjectificatie bij adolescente creators en gebruikers binnen de digitale leergemeenschap?’. Onderverdeeld in de deelvraag ‘Hoe draagt TikTok bij aan de socialisatie bij adolescente creators en gebruikers binnen de digitale leergemeenschap?’ en ‘Hoe draagt TikTok bij aan de subjectificatie bij adolescente creators en gebruikers binnen de digitale leergemeenschap?’ Op basis van bovenstaande literatuur is onze verwachting dat TikTok bijdraagt aan de socialisatie van adolescente creators en gebruikers binnen de digitale leergemeenschap middels communicatieve processen van ondersteuning, controle en gemeenschappelijke interesses en het bevorderen van individuele identiteit en sociale vaardigheden (Tee & Lee, 2011; Reitz et al., 2014; Biesta, 2020). Met betrekking tot subjectificatie verwachten we dat TikTok hieraan bijdraagt door ruimte te bieden voor het ontwikkelen van een persoonlijke identiteit (Biesta, 2020). Ook voorspellen we dat mede door TikTok adolescenten zichzelf kunnen zien als een uniek individu en hun onafhankelijkheid kunnen uitdrukken in een gemeenschap (Hässlof & Malmberg, 2015; Biesta, 2020).

Methode

Type onderzoek en design

Om onze onderzoeksvraag te beantwoorden gebruikten we kwalitatief onderzoek. Hierbij voerden we veldonderzoek uit en interviewden we tien participanten over socialisatie en subjectificatie als leerproces. De interviews waren semi-gestructureerd, waarbij we deels een gestructureerde inhoud, formulering en volgorde gebruikten (Boeije, 2009). Aangezien we onderzoek doen naar de leerervaring van adolescenten op TikTok, maakten we gebruik van kwalitatief onderzoek om zo inzicht te krijgen in de ervaringen en meningen van de

participanten (Opsal et al., 2016). Om bovenstaande redenen geeft kwalitatief onderzoek ons het meeste inzicht in de bijdrage van TikTok aan socialisatie en subjectificatie.

De kwalitatieve dataverzameling vond plaats volgens de Grounded Theory. Middels interviews gevolgd door transcriptie verzamelden wij namelijk data waarmee we gedrag voorspelden en verklaarden (Charmaz, 1996). De Grounded Theory staat oorspronkelijk voor het vormen van een theorie, maar wij gebruikten het om nieuwe ideeën voort te brengen die andere onderzoeken mogelijk opnieuw toetsen (Charmaz, 1996). Het is met ons onderzoek immers niet mogelijk een volledig nieuwe theorie te ontwikkelen. Wij kozen dan ook voor semi-gestructureerde interviews, omdat de participant hierbij de ruimte krijgt om zich volledig te uiten. Hierdoor kon dit type interview bijdragen aan het voortbrengen van nieuwe ideeën. Binnen deze interviews kwamen de belangrijkste onderwerpen naar voren, zoals: subjectificatie, socialisatie, TikTok en de digitale leergemeenschap. Verder was bij onze semi-gestructureerde interviews ruimte voor diepgang, door in te gaan op de antwoorden van de participanten. Op deze manier streefden we naar rijke conceptuele analyses.

<i>Participant</i>	<i>Creator of gebruiker</i>	<i>Leeftijd</i>	<i>Nationaliteit</i>	<i>Opleidingsniveau</i>	<i>TikTok-gebruik per week</i>	<i>Aantal jaar TikTok-gebruik</i>
A	Creator	19	Nederlands	MBO	16 uur	+/- 1
B	Gebruiker	20	Nederlands	MBO	25-26 uur	5*
C	Gebruiker	21	Nederlands	MBO	10-15 uur	+/- 1*
D	Gebruiker	22	Nederlands	Praktijk- onderwijs	1 middag	3
E	Gebruiker	20	Nederlands/ Surinaams	MBO	25 uur	+/- 1
F	Creator	21	Nederlands	MBO	28 uur	+/- 1
G	Gebruiker	19	Nederlands	MBO	7 uur	+/- 1
H	Gebruiker	20	Nederlands	MBO	> 7 uur	+/- 1
I	Gebruiker	19	Nederlands	MBO	3-12 uur	6*
J	Gebruiker	18	Nederlands	MBO	5-6 uur	4*

Tabel 1. Informatie participanten (creator of gebruiker, leeftijd, nationaliteit, opleidingsniveau, TikTokgebruik per week, aantal jaar TikTok gebruik en * participant zit al op TikTok sinds het Musical.ly heet).

Participanten

De informatie van de tien geïnterviewde participanten staat in tabel 1. Deze participanten, twee creators en acht gebruikers binnen de digitale leergemeenschap, kozen wij middels doelgerichte steekproeftrekking. We selecteerden de participanten aan de hand van een aantal doelgerichte kenmerken dat representatief is voor onze populatie. Zo'n doelgericht kenmerk is dat de gebruikers actief zijn binnen de digitale leergemeenschap. Hierbij zien we actief als het plaatsen van een reactie onder een TikTok-video van de creators '@mijnglimlach' en '@justmelikealways'. Wij selecteerden deze creators, omdat ze zich richten op mentale gezondheid en deel uitmaken van de digitale leergemeenschap. Voor de betekenis van de digitale leergemeenschap gebruiken we de definitie van Liu et al. (2010), waarbij het verbinden van netwerken in een digitale omgeving centraal staat. Verder selecteerden we participanten die zichzelf bewust of onbewust als deel van de gemeenschap zien, waarbij de gemeenschap rondom bovengenoemde creators bestaat. Een andere vereiste voor de creators was dat ze meer dan duizend volgers hebben, omdat ze op deze manier veel gebruikers kunnen bereiken. Verder selecteerden wij op leeftijd, omdat de doelgroep die wij onderzochten adolescenten bevat. In de literatuur is er geen volledige consensus over de leeftijdsgrenzen van adolescenten, maar onze populatie bestaat uit jongeren tussen de 12 en 25 jaar. Uiteindelijk zijn onze geïnterviewde participanten tussen de 18 en 22 jaar, met een gemiddelde leeftijd van 19,90 jaar. Hoewel ons doel was om ook mannen te betrekken in onze steekproef, is 100% van deze adolescenten vrouw. Wij ondervonden namelijk dat er aanzienlijk meer vrouwen dan mannen actief zijn binnen de digitale leergemeenschap. Tot slot hebben al onze participanten een Nederlandse identiteit, omdat ons doel was om participanten te werven die in Nederland wonen en bekend zijn met hetzelfde onderwijssysteem. Hiervan hebben negen participanten een MBO opleiding afgerond of zijn hier nog mee bezig. Wij konden het beste onze onderzoeksvraag beantwoorden met bovengenoemde participanten, omdat zij voldoen aan onze doelgerichte kenmerken.

Uiteindelijk interviewden beide onderzoekers vijf participanten gedurende ongeveer een uur. Voor de creators en gebruikers hadden we een aparte topiclijst, te vinden in bijlage 1, omdat een aantal invalshoeken verschilde. Echter, alle participanten kregen vragen over zowel socialisatie als subjectificatie. Deze keuze zorgde voor een grotere hoeveelheid data van beide concepten. Een antwoord op onze onderzoeksvraag konden wij naar onze mening namelijk vormen door zoveel mogelijk informatie te verzamelen over beide concepten.

Procedure

Bij de participantenwerving zochten we de creators op middels de zoektermen 'mental health' en 'mentale gezondheid' en namen vervolgens contact op via een privébericht op Instagram. Na instemming met het interview, stuurden we ook een Instagramprivébericht naar de gebruikers die een reactie hadden geplaatst bij de betreffende creators. We informeerden de creators middels de informatiebrief dat we onze andere participanten, de gebruikers, selecteerden aan de hand van de reacties onder de video van deze creators. Doordat de creators de toestemmingsverklaring tekenden stemden ze hiermee in.

Het toestemmingsformulier werd door alle participanten voorafgaand aan de dataverzameling ingevuld (zie bijlage 2). Verder maakten we de participanten erop attent dat we de interviews opnamen en dat deze eventueel gebruikt zouden worden voor een ander onderzoek. Bovendien benadrukten we dat we namen pseudonimiseren en de interviews tijdens het proces anoniem bleven. Om er tot slot zeker van te zijn dat de data niet verspreid werden, vonden de interviews plaats via Microsoft Teams.

In het onderzoek is de validiteit gewaarborgd door de vragen en de onderzoeksopzet goed aan te sluiten bij de onderzoeksvraag (Boeije, 2009). Daarom richtten we ons specifiek op socialisatie en subjectificatie bij adolescenten op TikTok. Daarnaast waren de participanten en wij tijdens de interviews in een vertrouwde omgeving. Echter, ons streven naar aanwezigheid van beide onderzoekers bij het interview is niet bij elk interview gelukt. We liepen namelijk tegen moeilijkheden aan bij het werven van de participanten en op deze manier konden we meer participanten interviewen. Wel hebben we zelf gelet op opvallende gedragingen van de participanten tijdens de interviews om zo de validiteit te vergroten.

Voor een zo groot mogelijke betrouwbaarheid maakten we in de onderzoeksopzet duidelijk hoe en waarom we dit onderzoek uitvoerden (Boeije, 2009). Dit is gewaarborgd door de interviews online in een vertrouwde omgeving af te nemen en door telkens dezelfde topiclijst te handhaven. Tot slot hebben we de vragen zo duidelijk en objectief mogelijk gesteld. Op basis hiervan stellen we dat we de validiteit en betrouwbaarheid hebben gewaarborgd.

Analyse

Om uiteindelijk data te analyseren zijn goede geoperationaliseerde concepten nodig. Om socialisatie als leerproces te meten gebruikten wij de samengevoegde definitie van Tee en Lee (2011) en Biesta (2020) zoals genoemd in de inleiding. Hierbij omvat socialisatie de mogelijkheid om open en eerlijke discussies te voeren waarbij de identiteit ontwikkeld kan worden (Tee & Lee, 2011; Biesta, 2020). Het draagt bovendien bij aan autonomie, variëteit, vertrouwen en toewijding (Tee & Lee, 2011). Een vraag uit het interview gebaseerd op deze

definitie luidt: “Kan je een voorbeeld geven van een idee dat je krijgt via TikTok?” Om daarnaast subjectificatie als leerproces te meten hanteerden we de samengevoegde definitie van Biesta (2020) en Hässlof en Malmberg (2015) zoals genoemd in de inleiding.

Subjectificatie omvat dus de uniekheid van de mens, het vormen van een persoonlijke identiteit en het uitdrukken van keuzevrijheid en onafhankelijkheid in opdracht van de gemeenschap (Hässlof & Malmberg, 2015; Biesta, 2020). De topiclijstvragen zijn gebaseerd op onze onderzoeksvraag en bevatten onze belangrijkste concepten. Zo is de vraag “In hoeverre vind je jezelf uniek op TikTok?” uit de topiclijst ontstaan uit de definitie van Hässlof en Malmberg (2015) en sluit aan op het concept subjectificatie.

Voor het analyseren van de data stelden we vooraf een aantal analysevragen op, te vinden in bijlage 3, om gericht naar de antwoorden van de participanten te kijken. Voor deze analysevragen met betrekking tot socialisatie maakten we gebruik van de volgende indicatoren: mogelijkheid tot open en eerlijke discussies voeren, autonomie, variëteit, vertrouwen en toewijding. Verder gebruikten we voor het concept subjectificatie de volgende indicatoren: uniekheid, identiteitsontwikkeling, onafhankelijkheid en keuzevrijheid. We verwerkten de data uiteindelijk middels het transcriberen van de interviews, waarna we de data ordenden middels open coderen. Hierbij vergeleken we de data en kwamen tot citaten van participanten die met elkaar overeenkwamen. Vervolgens codeerden we axiaal door onze interviews te categoriseren aan de hand van de kernlabels uit bijlage 4. Daaropvolgend maakten we aan de hand van de kernlabels en de geselecteerde tekst in de interviews verbindingen tussen de verzamelde data. Met deze verbindingen ordenden we de gegevens op relevantie. Zo zijn dus onze definitieve resultaten ontstaan.

Resultatensectie

Onze onderzoeksvraag beantwoorden we met de verzamelde data van de interviews. De resultaten volgen uit de ervaringen en meningen van de participanten. In tabel 1 in de methode bevinden zich de gegevens van deze participanten. Het is van belang om verschillen en overeenkomsten tussen participanten te benoemen, omdat dit van invloed kan zijn op de verzamelde data. We nemen dan ook een verschil waar in het aantal jaar dat de participanten TikTok gebruikt. Zo gebruikt 60% van de participanten TikTok ongeveer één jaar, voornamelijk tijdens de Covid-19 pandemie. Daarentegen gebruikt 40% het platform al sinds het Musical.ly heet. Tot slot blijkt dat de meeste participanten (n=9) TikTok dagelijks gebruiken. Kortom, we concluderen dat onze participanten een geschikte steekproef vormen, omdat het merendeel al langere tijd het platform dagelijks gebruikt.

In elk interview komen dezelfde hoofdthema's naar voren, namelijk: algemene informatie over TikTok, digitale leergemeenschap, socialisatie, subjectificatie en leren in formeel onderwijs. Zoals genoemd in de inleiding keken we bij het begrip socialisatie naar de mogelijkheid om open en eerlijke discussies te voeren, autonomie, variëteit, vertrouwen en toewijding. Daarnaast keken we bij het begrip subjectificatie naar de uniekheid, identiteitsontwikkeling, onafhankelijkheid en keuzevrijheid van de participant op TikTok.

Socialisatie

Om socialisatie te onderzoeken keken we ten eerste naar de ervaring van de participanten met betrekking tot het voeren van open en eerlijke discussies. Hierover zeggen de meeste participanten (n=9) dat ze daar op TikTok geen ruimte voor krijgen. Merendeel (n=7) geeft namelijk aan dat er vooral negatieve discussies voorbij komen en ze zich hier niet in mengen. Daarentegen geeft participant G aan wel open en eerlijke discussies te voeren door haar mening te geven onder een video. Participant A wil dit aanmoedigen door haar volgers ruimte te geven om onder haar video's te discussiëren: "(...) ik probeer heel vaak gewoon te benoemen in video's dat mensen het waard zijn dat mensen zichzelf mogen zijn (...)." De participanten ervaren dus hoofdzakelijk negatieve discussies op TikTok, waardoor ze wellicht minder open en eerlijke discussies kunnen voeren die bij kunnen dragen aan hun socialisatie.

Ten tweede onderzochten we hoe TikTok de autonomie van de participanten bevordert. Zoals vermeld in de inleiding betekent autonomie vrijheid en zelfstandigheid (Brisson et al., 2021). De meerderheid (n=6) zegt op TikTok weinig te leren over hun autonomie, desondanks deelt participant A wel haar ervaring over zelfstandig zijn met haar volgers. Daarentegen ondervinden participanten C, D, F en I dat TikTok hun autonomie wel bevordert. Zo zegt participant F: "(...) in mijn hele herstel heeft het wel heel erg geholpen om uit m'n bed te komen en alles om toch uhm:: even wat te gaan doen (...)." Zij en drie andere participanten zien zelfstandigheid zodoende als zelf iets ondernemen. Het verschilt dus hoe de participanten het begrip zelfstandigheid interpreteren wat hun gradatie van zelfstandigheid mogelijk beïnvloed. Dit heeft mogelijk effect op de antwoorden van de participanten.

Ten derde gingen we na hoe TikTok bijdraagt aan de variëteit van de participanten. Variëteit zien we, zoals genoemd in de inleiding, als een verscheidenheid van sociale en culturele contexten die mogelijk zelfontwikkeling beïnvloeden (Lipka & Brinthaup, 1999). Alle participanten (n=10) ervaren dat ze op TikTok leren over variëteit. Volgens participant B gebeurt dit middels video's waarbij ze meer over zichzelf leert: "Uh::: ja zeg maar met ADHD gedeelte. Daar had ik soms dingen dat ik dacht van huh waarom doe ik dit? Of uh dat ik heel veel dingen niet verstond. En laatst zag ik toen dat filmpje en toen uh was het zo van

oh daardoor komt dat dus.” Dit is overeenkomstig met de literatuur uit de inleiding waarin genoemd wordt dat variëteit de zelfontwikkeling mogelijk bevordert (Lipka & Brinthaup, 1999). Verder benoemen participanten D en G dat reacties onder video's kunnen bijdragen aan hun zelfontwikkeling. Echter, uit de vragende blikken en antwoorden blijkt dat sommige participanten (n=4) niet goed weten in welke groep ze thuishoren en dat TikTok daaraan dus nog weinig bijdraagt. Daarentegen geven alle participanten (n=10) aan dat ze nieuwe ideeën opdoen binnen TikTok. Dit gebeurt bijvoorbeeld doordat ze video's zien met lifehacks of inspiratie. Samengevat ervaren de participanten dat TikTok bijdraagt aan hun variëteit doordat het video's en reacties bevat waarbij ze over zichzelf leren en nieuwe ideeën opdoen.

Ten vierde is gevraagd naar de ervaring van participanten met betrekking tot vertrouwen binnen TikTok. Zo geeft de meerderheid (n=8) aan bekend te zijn met verschillende regels van TikTok die mogelijk vertrouwen creëren. Zo weet participant G uit eigen ervaring: “(...) bepaalde sch j a scheldwoorden, kan je ook filteren op TikTok, daar heb je een bepaalde instelling voor.” Sociale regels kunnen namelijk helpen om vertrouwen onderling te vergroten. Over de sociale regels binnen de gemeenschap van de creator is echter de helft van de participanten (n=5) onwetend. Daarentegen proberen beide creators binnen hun gemeenschap vertrouwen te realiseren door een sfeer van acceptatie en bespreekbaarheid te creëren. Echter, participanten B, E en G zijn van mening dat ondanks de regels van TikTok, je online niet iemand zomaar kunt vertrouwen. TikTok kan dus bijdragen aan het vertrouwen van de participanten middels de algemene opgestelde regels en door mogelijkheid te bieden aan creators een sfeer van acceptatie en bespreekbaarheid te creëren.

Tot slot is data verzameld over hoe de participanten op TikTok leren over hun toewijdingen, oftewel interpersoonlijke betrokkenheid. Merendeel (n=6) geeft aan dat TikTok hun toewijdingen **beïnvloed**. Dit gebeurt volgens participant E en F middels het bevorderen van sociale contacten met leeftijdsgenoten. Zoals genoemd in de inleiding spelen leeftijdsgenoten een belangrijke rol bij socialisatie (Reitz et al., 2014). Hiernaast wordt de toewijding voor mentale gezondheid bevorderd volgens participant A, C en H, door het delen van ervaringen en bekijken van informatieve TikToks. Bovendien geven ze aan steun te krijgen van andere gebruikers en creators, doordat ze betrokkenheid tonen. Belangrijk is om te vermelden dat de participanten ook toewijdingen hebben waar TikTok niet aan bijdraagt, zoals tijd spenderen met familie. Kortom, TikTok draagt, in de ervaring van de participanten, bij aan hun toewijdingen door sociale contacten met leeftijdsgenoten te stimuleren.

Subjectificatie

Om subjectificatie te onderzoeken is ten eerste gekeken hoe TikTok bijdraagt, in de ervaring van de creators en gebruikers, aan hun uniekheid. Over het algemeen zeggen de meeste participanten (n=8) een creator uniek te vinden, wanneer diegene zich op TikTok onderscheid van anderen. Zo zegt participant C: “Ja dat ie toch wel z’n eigen draai aan een iets geeft. Niet helemaal mee gaat met de trend.” Tevens geven de andere participanten (n=2) aan dat ze een creator uniek vinden als diegene eerlijk en positief is. Daarnaast geeft participant G aan een creator niet uniek te vinden wanneer deze iemand nadoet om bekend te worden. Er is wel een verschil terug te vinden tussen de creators als het gaat om uniek zijn op TikTok. Zo vindt creator A zichzelf uniek, omdat ze vooral eigen ervaringen deelt en 100 procent zichzelf is. Daarentegen zegt creator F zichzelf eerst niet uniek te vinden, maar geeft uiteindelijk toch aan uniek te zijn door het maken van vlogs op TikTok. Tot slot kunnen gebruikers volgens participant G ook uniek zijn door een creator te steunen, reacties te plaatsen en video’s te delen. Samengevat kan TikTok dus bijdragen aan de uniekheid van de participanten doordat creators hun positiviteit en eerlijkheid kunnen delen en de ruimte krijgen om zich te onderscheiden van anderen.

Ten tweede is er gekeken of TikTok bijdraagt aan het vormen van een persoonlijke identiteit. Hierbij geeft het merendeel van de participanten (n=6) aan dat TikTok hier zowel een positieve als negatieve invloed op kan hebben. Zo kan TikTok positief bijdragen, omdat de participanten ervaren meer zelfverzekerdheid te krijgen door interactie met andere creators en gebruikers. Zo zegt participant E: “(...) veel mensen zijn onzeker begonnen met TikTok en als ze dan merken dat het goed loopt dan krijgen ze wat meer zelfverzekerdheid, maar voor de rest in hoeverre gaat TikTok jou een mens maken ja niet echt denk ik.” Daarentegen zijn van negatieve invloed de onsympathieke reacties onder video’s, omdat dit de participanten mogelijk onzeker maakt. De participanten geven dus aan dat interactie met creators en gebruikers zowel van positieve als negatieve invloed is op persoonlijke identiteit.

Zoals genoemd in de inleiding is subjectificatie een manier om onafhankelijkheid uit te drukken in opdracht van een gemeenschap (Hässlof & Malmberg, 2015). We keken daarom hoe TikTok, in de ervaring van de participanten, bijdraagt aan hun onafhankelijkheid. Twee indicatoren hiervan zijn het verantwoordelijkheidsgevoel en de zelfstandigheid van de participant. Creator F geeft hierover aan dat TikTok wel invloed heeft gehad op haar verantwoordelijkheidsgevoel: “Ik ben wel bewust geworden wat ik kan plaatsen en wat ik niet kan plaatsen om te kijken trigger ik mensen of trigger ik niet mensen, en ik merk wel van sommige dingen gaan gewoon te ver en daar ben ik wel heel erg bewust van geworden doordat TikTok best streng is dat je gewoon alles eigenlijk op een positieve manier moet gaan

plaatsen (...).” Hiermee geeft ze ook aan dat TikTok niet alle ruimte geeft om bepaalde aspecten rondom mentale gezondheid te bespreken. Daarentegen betreft creator A onafhankelijkheid meer op haar dagelijkse leven en geeft aan dat TikTok hier niet veel invloed op heeft. Bij de meeste participanten (n=7) komt verder naar voren dat ze zichzelf wel zelfstandig vinden, maar ze geven aan dat TikTok hier verder geen rol in speelt. Kortom, TikTok draagt bij aan de onafhankelijkheid van de participanten door ze bewust te maken van wat creators mogen plaatsen.

Als laatste keken we hoe TikTok bijdraagt aan de keuzevrijheid van de participanten. Bij de meerderheid (n=6) komt naar voren dat TikTok niet de ruimte geeft om bepaalde onderwerpen rondom mentale gezondheid te bespreken. Zo zegt creator F: “Je mag heel veel dingen niet plaatsen van TikTok, waardoor je toch wel een stukje wat je niet kunt bespreken en waardoor je toch wel een deel mist om uit te kunnen leggen en de verbinding te kunnen maken.” Dit is in tegenstelling tot creator A die aangeeft deze ruimte wel te krijgen. De meeste gebruikers (n=5) geven aan genoeg ruimte te krijgen voor het maken van eigen keuzes van TikTok. TikTok biedt namelijk keuze in wat je wilt zien doordat je volgens participant C video’s kunt wegswipen die je niet leuk vindt. Echter, opvallend is dat alle participanten (n=10) van mening zijn dat TikTok hun keuzevrijheid negatief beïnvloedt doordat bepaalde onderwerpen terugkomen die de participant vaak opzoekt of bekijkt. TikTok draagt dus bij aan de keuzevrijheid van de participanten middels de swipe-functie, maar beperkt deze door bepaalde onderwerpen vaker terug te laten komen.

Leren in formeel onderwijs

We nemen de ervaringen van de participanten met betrekking tot leren in formeel onderwijs mee in vergelijking met hun socialisatie en subjectificatie op TikTok. Interessant is dat bijna alle participanten (n=8) vinden dat het formele onderwijs hierin gebreken vertoont, met name middelbaar onderwijs. Zo ervaren de participanten dat vooral mentale gezondheid niet besproken wordt in formeel onderwijs en hier wel ruimte voor is op TikTok. Zo zegt participant I: “Mental health daar, omdat ik dat nu natuurlijk heel veel volg krijg ik daar heel veel tips en adviezen over, terwijl daar op school eigenlijk gewoon niet over gesproken wordt.” De meeste participanten (n=7) geven aan dat ze door middel van TikTok wel beseffen dat ze niet de enige zijn met mentale problemen en dat ze steun kunnen halen bij andere creators en gebruikers. TikTok biedt echter in sommige opzichten nog niet de gewenste mogelijkheden om alle onderwerpen rondom mentale gezondheid te bespreken.

In formeel onderwijs socialiseer je volgens participant B maar bij één vak: “(...) bij maatschappijleer leer je wat voor groepen er zijn en dan heb je zelf wel door van oh in die

groep zit ik.” Ook ervaart een aantal participanten (n=4) dat er binnen onderwijs geen ruimte is voor het voeren van open en eerlijke discussies. Dit kan volgens andere participanten (n=4) echter ook afhangen van de docent. Anderzijds zegt een minderheid (n=2) dat formeel onderwijs wel deze ruimte biedt.

Op het gebied van subjectificatie geven alle participanten (n=10) aan in formeel onderwijs niets te leren over uniek zijn, maar dat TikTok daar wel de ruimte voor geeft. Zo zegt participant H: “Ja op TikTok eigenlijk wel zijn wie je wilt en delen wat je wil, tot een bepaalde hoogte, dus dat is wel uh beter dan op school, dat daar soms totaal niet aandacht aan besteed.” Deze resultaten laten zien dat er in formeel onderwijs volgens de participanten niet genoeg ruimte is voor het bespreekbaar maken van mentale gezondheid, het voeren van open en eerlijke discussies en leren over uniek zijn.

Goedkeuring plaatsen TikTokvideo

Interessant om mee te nemen is dat de meeste participanten (n=8) benoemen dat TikTok in sommige gevallen een video verwijdert of weigert te plaatsen. Een minderheid van de participanten (n=4) is het hiermee eens, omdat een aangepaste verwoording in de video de jonge kijkers kan beschermen. Echter, het merendeel van de participanten (n=7) ervaart ook dat creators zich hierdoor lastiger kunnen uitdrukken. Derhalve draagt TikTok bijvoorbeeld minder bij aan hun variëteit en keuzevrijheid dan wenselijk. Participant F zegt dan ook over mentale gezondheid: “Over dit onderwerp mag je eigenlijk bijna niet bespreekbaar maken op TikTok.” Dat TikTok verschillende video’s niet toestaat kan de participanten beperken in het leren over open en eerlijke discussies, hun toewijdingen en keuzevrijheid.

Conclusie en discussie

Om de overkoepelende onderzoeksvraag evenals de twee deelvragen te beantwoorden integreren we de belangrijkste resultaten uit de interviews met betrekking tot socialisatie en subjectificatie. Deze data zal antwoord geven op de vraag: Hoe draagt TikTok bij aan de socialisatie en subjectificatie bij adolescente creators en gebruikers binnen de digitale leergemeenschap? De resultaten vergelijken we met onze hypothese uit de inleiding: TikTok draagt bij aan de socialisatie middels verschillende communicatieve processen en het bevorderen van sociale vaardigheden (Tee & Lee, 2011; Reitz et al., 2014; Biesta, 2020) en TikTok draagt bij aan subjectificatie door ruimte te bieden voor het ontwikkelen van een persoonlijke identiteit, uniekheid en hun onafhankelijkheid kunnen uitdrukken in een gemeenschap (Hässlof & Malmberg, 2015; Biesta, 2020). We sluiten vervolgens af met limitaties van ons onderzoek en suggesties voor eventueel vervolgonderzoek.

Socialisatie

De resultaten met betrekking tot de eerste deelvraag tonen aan dat het aanhoren van verschillende meningen kan bijdragen aan socialisatie, omdat gebruikers middels het houden van open en eerlijke discussies hun identiteit kunnen ontwikkelen. Echter, de meeste participanten ervaren dit niet te leren op TikTok, want ze ervaren discussies als iets negatiefs in plaats van een mogelijkheid om naar verschillende meningen te luisteren. Een verklaring hiervoor kan het online gedrag van de participanten zelf zijn (Koutamanis et al., 2015). Adolescenten die zichzelf risicovoller presenteren op sociale media hebben volgens Koutamanis et al. (2015) namelijk een grotere kans op negatieve reacties van leeftijdsgenoten. Deze risicovollere zelfpresentatie kan betrekking hebben op de gevoelige onderwerpen rondom mentale gezondheid die de creators bespreken.

De meeste participanten ervaren met betrekking tot autonomie dat TikTok hieraan niet bijdraagt. Uit de resultaten blijkt dat zij zichzelf al zelfstandig vonden en TikTok hier geen rol in speelt. Een mogelijke verklaring is dat er op sociale media sprake is van online manipulatie en dit onbewust de autonomie van de creators en gebruikers kan belemmeren (Susser et al., 2019). Daarentegen ervaart een minderheid van de participanten dat TikTok wel bijdraagt aan hun autonomie doordat video's de participanten motiveren om zelfstandig iets te ondernemen. Adolescenten zouden namelijk in staat zijn om belangrijke onafhankelijke beslissingen te nemen voor hun eigen belang (Brisson et al., 2021).

In de ervaring van de participanten draagt TikTok bij aan hun variëteit doordat je op video's reacties kan plaatsen waarbij de participant iets over zichzelf kan leren. Dit is deels overeenstemmend met onderzoek van Lipka en Brinthaupt (1999), zoals aangehaald in de inleiding, dat stelt dat sociale context de zelfontwikkeling beïnvloedt. Daarentegen draagt TikTok nog weinig bij aan het leren over bij welke groep de participanten zich thuis vinden horen. Dit kan wellicht verklaard worden doordat adolescenten op zoek kunnen zijn naar een verbintenis die ze nog niet hebben gevonden (Crocetti et al., 2009).

De resultaten tonen verder dat TikTok in de ervaring van de participanten bijdraagt aan vertrouwen middels de algemene regels en door creators een sfeer van acceptatie en bespreekbaarheid te laten creëren. Dit kunnen creators toepassen door bepaalde woorden in hun reacties te filteren. Daarentegen zijn de participanten van mening dat je ondanks deze mogelijkheden iemand online niet zomaar kunt vertrouwen. Online vertrouwen kan volgens Feng et al. (2004) namelijk pas ontstaan wanneer er op een platform accuraat en ondersteunend empathisch wordt gereageerd op elkaar. Dit vertrouwen kan daarom volgens de participanten toenemen wanneer er een sfeer van acceptatie en bespreekbaarheid ontstaat.

Tot slot blijkt uit de resultaten, met betrekking tot socialisatie, dat TikTok bijdraagt aan de toewijding van de participanten door middel van het stimuleren van sociale contacten met leeftijdsgenoten. Overeenkomstig benoemen O’Keeffe en Clarke-Pearson (2011) dat sociale connectie wordt bevorderd door sociale media. Ook ervaren de participanten dat TikTok hun toewijding voor mentale gezondheid bevordert, doordat hier ervaringen en informatieve video’s worden gedeeld. Echter, of TikTok ook vaardigheden aanleert om dit sociale contact goed te laten verlopen is niet bekend.

Subjectificatie

De resultaten met betrekking tot de tweede deelvraag geven inzicht in de subjectificatie van de participanten. Uit de resultaten blijkt dat TikTok kan bijdragen aan de uniekheid van de participanten, doordat creators hun positiviteit en eerlijkheid kunnen delen en de ruimte krijgen om zich te onderscheiden van anderen. Dit komt overeen met de literatuur uit de inleiding, waarbij adolescenten zichzelf in de adolescentie gaan zien als een individu dat verschilt van anderen (Grandclerc et al., 2019).

Uit de resultaten blijkt dat TikTok bijdraagt aan de persoonlijke identiteit van de participant, middels interactie met creators en gebruikers. Door deze interactie ervaren de participanten dat hun zelfverzekerdheid is toegenomen. Dit is in overeenstemming met het onderzoek van O’Keeffe en Clarke-Pearson (2011) dat aangeeft dat deelname aan sociale media iemands individuele identiteit kan bevorderen. Verder geven de participanten aan dat TikTok negatief bijdraagt aan hun persoonlijke identiteit, door de negatieve reacties onder video’s. Dit kan namelijk, zoals genoemd in de inleiding, de mentale gezondheid van adolescenten aantasten (Boer et al., 2021).

De participanten ervaren dat TikTok grotendeels niet bijdraagt aan de onafhankelijkheid van de participanten, doordat ze niet alle aspecten rondom mentale gezondheid kunnen bespreken. Zoals eerder vermeld in de resultaten kan er op sociale media namelijk sprake zijn van online manipulatie (Susser et al., 2019). Dit heeft als gevolg dat je niet zelfstandig een eigen mening kunt vormen zonder invloed van TikTok. Daarentegen kan TikTok wel bijdragen aan het hebben van een verantwoordelijkheidsgevoel, door de participanten bewust te maken van wat een creator wel en niet mag plaatsen.

Ten slotte wordt uit de resultaten duidelijk dat TikTok bijdraagt aan de keuzevrijheid van de participanten, middels de swipe-functie. Daarentegen wordt volgens de participanten hun keuzevrijheid beperkt, omdat TikTok bepaalde onderwerpen vaker laat terugkomen. Daarnaast laat TikTok video’s van bepaalde onderwerpen, zoals zelfbeschadiging, niet toe. Echter, keuzevrijheid rondom het tonen van zelfbeschadiging kan gemeenschapsgevoel

bieden en er kan advies worden gegeven over een behandeling of het stoppen met zelfbeschadiging (Abi-Jaoude et al., 2020).

Leren in formeel onderwijs

De resultaten met betrekking tot leren in formeel onderwijs in vergelijking met socialisatie en subjectificatie op TikTok tonen dat bijna alle participanten vinden dat het formele onderwijs hierin gebreken vertoont. Zo ervaren de meeste participanten mentale gezondheid niet te kunnen bespreken in formeel onderwijs. Dit komt ook overeen met het onderzoek van Hampson et al. (2018) dat aangeeft dat aandacht voor mentale gezondheid binnen onderwijs gering is. TikTok kan de **partidcipanten** in tegenstelling tot formeel onderwijs leren dat ze niet de enige zijn met mentale problemen. Deze resultaten uit ons kwalitatieve onderzoek komen overeen met bestaande literatuur die suggereert dat formeel onderwijs zich meer zou moeten bezighouden met het creëren van ruimte voor subjectificatie en socialisatie (Wernholm & Reneland-Forsman, 2019; Biesta, 2009).

Limitaties en suggesties vervolgonderzoek

Aan dit onderzoek zit een aantal limitaties en daaropvolgende suggesties voor vervolgonderzoek. Zo hebben we uiteindelijk tien participanten geïnterviewd in plaats van twintig en daarnaast bevat ons onderzoek enkel vrouwen. Zoals vermeld in de methode bleek het namelijk lastiger om participanten te bereiken en om de juiste steekproef te selecteren. Hierdoor hebben we minder ervaringen van participanten kunnen uitvragen, waardoor we wellicht minder te weten zijn gekomen over hoe TikTok kan bijdragen aan socialisatie en subjectificatie. Voor vervolgonderzoek adviseren we dan ook meerdere ervaringen van zowel mannen als vrouwen mee te nemen.

Een laatste limitatie van ons onderzoek betreft dat we niet hebben gemeten hoe formeel onderwijs bijdraagt aan de socialisatie en subjectificatie van de participanten. Om deze reden is het niet mogelijk conclusies te trekken over de vergelijking tussen TikTok en formeel onderwijs. De literatuur zegt daar wel over dat scholen zich nog niet richten op de subjectificatie van adolescenten (Biesta, 2020). Voor vervolgonderzoek is het daarom interessant om de bijdrage van formeel onderwijs aan zowel socialisatie als subjectificatie te onderzoeken en te vergelijken met de bijdrage van TikTok. Met zulk onderzoek wordt wellicht duidelijk of formeel onderwijs daadwerkelijk gebreken vertoont in het leren van bepaalde vaardigheden en onderwerpen.

Referenties

- Abi-Jaoude, E., Naylor, K. T., & Pignatiello, A. (2020). Smartphones, social media use and youth mental health. *CMAJ*, *192*(6), 136-141. <https://doi.org/10.1503/cmaj.190434>
- Akkerman, S., & Leijen, Ä. (2010). Challenges of today: Maniness, multivoicedness, and dispersion of knowledge. *QWERTY-Interdisciplinary Journal of Technology, Culture and Education*, *5*(1), 29-43. <https://www.ckbg.org/qwerty/index.php/qwerty/article/viewFile/66/58>
- Best, P., Manktelow, R., & Taylor, B. (2014). Online communication, social media and adolescent wellbeing: A systematic narrative review. *Children and Youth Services Review*, *41*(1), 27-36. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2014.03.001>
- Biesta, G. (2009). Good education in an age of measurement: On the need to reconnect with the question of purpose in education. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability*, *21*(1), 33-46. <https://doi.org/10.1007/s11092-008-9064-9>
- Biesta, G. (2020). Risking ourselves in education: Qualification, socialization, and subjectification revisited. *Educational Theory*, *70*(1), 89-104. <https://doi.org/10.1111/edth.12411>
- Boeije, H. (2009). *Analysis in qualitative research*. Sage Publications.
- Boer, M., Stevens, G. W., Finkenauer, C., de Looze, M. E., & van den Eijnden, R. J. (2021). Social media use intensity, social media use problems, and mental health among adolescents: Investigating directionality and mediating processes. *Computers in Human Behavior*, *(1)*1, 1-17. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2020.106645>
- Brisson, J., Ravitsky, V., & Williams-Jones, B. (2021). Colombian adolescents' perceptions of autonomy and access to sexual and reproductive health care services: An ethical analysis. *Journal of Adolescent Research*, *14*(1) 1-30. <https://doi.org/10.1177/07435584211014862>
- Charmaz, K. (1996). The search of meanings - Grounded Theory. In Smith, J. A., Harre, R., & Van Langenhove, L. (Eds.), *Rethinking methods in psychology* (pp. 27-49). Sage Publications. http://www.sxf.uevora.pt/wp-content/uploads/2013/03/Charmaz_1996.pdf
- Chen, Q., Min, C., Zhang, W., Ma, X., & Evans, R. (2021). Factors driving citizen engagement with government TikTok accounts during the COVID-19 pandemic: Model development and analysis. *Journal of Medical Internet Research*, *23*(2), 1-13. <https://doi.org/10.2196/21463>
- Crocetti, E., Klimstra, T., Keijsers, L., Hale, W. W., & Meeus, W. (2009). Anxiety

- trajectories and identity development in adolescence: A five-wave longitudinal study. *Journal of Youth and Adolescence*, 38(6), 839-849.
<https://doi.org/10.1007/s10964008-9302-y>
- Feng, J., Lazar, J., & Preece, J. (2004). Empathy and online interpersonal trust: A fragile relationship. *Behaviour & Information Technology*, 23(2), 97-106.
<https://doi.org/10.1080/01449290310001659240>
- Grandclerc, S., Spiers, S., Spodenkiewicz, M., Moro, M. R., & Lachal, J. (2019). The quest for meaning around self-injurious and suicidal acts: A qualitative study among adolescent girls. *Frontiers in Psychiatry*, (10)1, 1-15.
<https://doi.org/10.3389/fpsyt.2019.00190>
- Hampson, M. E., Watt, B. D., Hicks, R. E., Bode, A., & Hampson, E. J. (2018). Changing hearts and minds: The importance of formal education in reducing stigma associated with mental health conditions. *Health Education Journal*, 77(2), 198-211.
<https://doi.org/10.1177/0017896917741327>
- Hasslöf, H., & Malmberg, C. (2015). Critical thinking as room for subjectification in education for sustainable development. *Environmental Education Research*, 21(2), 239-255. <https://doi.org/10.1080/13504622.2014.940854>
- Hollis, R. B., & Was, C. A. (2016). Mind wandering, control failures, and social media distractions in online learning. *Learning and Instruction*, 42(1), 104-112.
<https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2016.01.007>
- Ito, M., Gutiérrez, K., Livingstone, S., Penuel, B., Rhodes, J., Salen, K., ... & Watkins, S. C. (2013). *Connected learning: An agenda for research and design*. (1st ed.). Digital Media and Learning Research Hub. https://eprints.lse.ac.uk/48114/1/_lse.ac.uk_storage_LIBRARY_Secondary_libfile_shared_repository_Content_Livingstone%2C%20S_Livingstone_Connected_learning_agenda_2010_Livingstone_Connected_learning_agenda_2013.pdf
- Knopp, K. C., Rhoades, G. K., Stanley, S. M., & Markman, H. J. (2015). Stuck on you: How dedication moderates the way constraints feel. *Journal of Social and Personal Relationships*, 32(1), 119-137. <https://doi.org/10.1177/0265407514525885>
- Koutamanis, M., Vossen, H. G., & Valkenburg, P. M. (2015). Adolescents' comments in social media: Why do adolescents receive negative feedback and who is most at risk?. *Computers in Human Behavior*, 53(1), 486-494.
<https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.07.016>
- Lipka, R. P., & Brinthaupt, T. M. (1999). *The role of self in teacher development*. (1st ed.).

State University of New York.

https://books.google.nl/books?id=YtyKfaO98gYC&pg=PP5&dq=%22variety%22+22self-development%22&lr=&hl=nl&source=gbs_selected_pages&cad=3#v=onepag&q=%22variety%22%20%22self-development%22&f=false

Liu, I. F., Chen, M. C., Sun, Y. S., Wible, D., & Kuo, C. H. (2010). Extending the TAM model to explore the factors that affect intention to use an online learning community. *Computers & Education, 54*(2), 600-610.

<https://doi.org/10.1016/j.compedu.2009.09.009>

O'Keeffe, G. S., & Clarke-Pearson, K. (2011). The impact of social media on children, adolescents, and families. *Pediatrics, 127*(4), 800-804.

<https://doi.org/10.1542/peds.2011-0054>

Opsal, T., Wolgemuth, J., Cross, J., Kaanta, T., Dickmann, E., Colomer, S., & Erdil-Moody, Z. (2016). "There are no known benefits..." Considering the risk/benefit ratio of qualitative research. *Qualitative Health Research, 26*(8), 1137-1150.

<https://doi.org/10.1177/1049732315580109>

Reitz, A. K., Zimmermann, J., Hutteman, R., Specht, J., & Neyer, F. J. (2014). How peers make a difference: The role of peer groups and peer relationships in personality development. *European Journal of Personality, 28*(3), 279-288.

<https://doi.org/10.1002/per.1965>

Schønning, V., Hjetland, G. J., Aarø, L. E., & Skogen, J. C. (2020). Social media use and mental health and well-being among adolescents—A scoping review. *Frontiers in Psychology, 11*(1), 1-15. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01949>

Sherchan, W., Nepal, S., & Paris, C. (2013). A survey of trust in social networks. *ACM Computing Surveys (CSUR), 45*(4), 1-33. <https://doi.org/10.1145/2501654.2501661>

Susser, D., Roessler, B., & Nissenbaum, H. (2019). Technology, autonomy, and manipulation. *Internet Policy Review, 8*(2), 1-22. <https://doi.org/10.14763/2019.2.1410>

Tee, M. Y., & Lee, S. S. (2011). From socialisation to internalisation: Cultivating technological pedagogical content knowledge through problem-based learning. *Australasian Journal of Educational Technology, 27*(1), 89-104

<https://doi.org/10.14742/ajet.984>

Weimann, G., & Masri, N. (2020). Research note: spreading hate on TikTok. *Studies in Conflict & Terrorism, 1*(1). 1-14. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2020.1780027>

- Wernholm, M., & Reneland-Forsman, L. (2019). Children's representation of self in social media communities. *Learning, Culture and Social Interaction*, 23(1), 1-15. <https://doi.org/10.1016/j.lcsi.2019.100346>
- Woods, H. C., & Scott, H. (2016). #Sleepyteens: Social media use in adolescence is associated with poor sleep quality, anxiety, depression and low self-esteem. *Journal of Adolescence*, 51(1), 41-49. <https://doi:10.1016/j.adolescence.2016.05.008>
- Yoo, K. H., & Gretzel, U. (2016). *Social media in travel, tourism and hospitality: Theory, practice and cases*. (1st ed.). Routledge. https://www.researchgate.net/profile/Kyung-HyanYoo/publication/304381560_Use_and_creation_of_social_media_by_travellers/links/577784ea08aead7ba0743089/Use-and-creation-of-social-media-by-travellers.pdf
- Zhu, C., Xu, X., Zhang, W., Chen, J., & Evans, R. (2020). How health communication via TikTok makes a difference: A content analysis of Tik Tok accounts run by Chinese Provincial Health Committees. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(1), 1-13. <https://doi.org/10.3390/ijerph17010192>

Bijlage 1

Topiclijst creator

1. Introductie: informed consent?
 - Uitleg over hoe lang het interview ongeveer gaat duren en zijn er vooraf nog vragen?

2. Algemene informatie over het onderzoek.
 - Hoe lang gebruik je TikTok al?
Hoeveel uur gebruik je TikTok per week?
 - Sinds wanneer ben je je gaan richten op dit onderwerp?
Waarom ben je je gaan richten op dit onderwerp?
 - Gebruik je zoektermen? Zo ja, welke?
 - Wat voor doel heb je bij het maken van de video's?

3. Vragen over een digitale leergemeenschap:
 - In welke onderwerpen ben je geïnteresseerd op TikTok?
Waar haal je je informatie over het onderwerp dat je bespreekt vandaan?
 - Denk je dat je veranderd bent sinds je TikTok bent gaan gebruiken? Zo ja, hoe?
 - In hoeverre heb je contact met andere creators die zich richten op dit onderwerp en waarom?
In hoeverre heb je het gevoel dat je bij een gemeenschap hoort? Ben je bewust deel uit gaan maken van een gemeenschap?
 - In hoeverre ben je interactief met je volgers?
Reageer je wel eens op reacties? Hoe vaak?
Hoe zou je de onderwerpen die jij aan het licht brengt middels de video's omschrijven?

4. Vragen over socialisatie:
 - Draagt TikTok bij aan verbintenis binnen de gemeenschap?
 - En wat voor sfeer probeer je creëren binnen de gemeenschap? Hoe?
 - Tot welke groep in de maatschappij vind je dat je behoort?
In hoeverre voer je op TikTok discussies? Tussen wie en waarover?
 - Kan je een voorbeeld geven van een idee dat je krijgt via TikTok?
Hoe komt dat tot stand en deel je dat idee?
 - In hoeverre bestaan er sociale regels binnen de gemeenschap? En in hoeverre zijn deze belangrijk?

- In hoeverre vind jij jezelf zelfstandig? Welke rol speelt TikTok hierbij?
 - Waar heb je in het dagelijks leven toewijding voor?
Beïnvloed TikTok deze toewijding? Heb je daar een voorbeeld van?
5. Vragen over subjectificatie:
- In hoeverre vind je jezelf uniek op TikTok?
Wanneer vind je een andere creator uniek genoeg om te volgen?
Hoe kan je uniek zijn op TikTok? Wie wil je zijn op TikTok?
 - Draagt TikTok bij aan het vormen van jouw persoonlijke identiteit?
 - In hoeverre beïnvloedt TikTok de video's die je te zien krijgt?
In hoeverre geeft TikTok je de ruimte om jouw eigen keuzes te maken?
In hoeverre beïnvloedt TikTok de keuzes die je maakt in het dagelijks leven?
 - In hoeverre voel jij je verantwoordelijk voor jouw eigen leven?
Wat voor invloed kan TikTok hier op hebben?
Helpt TikTok bij het oplossen van jouw zorgen uit het dagelijks leven?
6. Vragen over leren in formeel onderwijs:
- Zijn er dingen die je wel op TikTok leert, maar niet op school? Zo ja, wat dan?
Wat zijn voordelen van leren op TikTok?
Wiens rol is het (formeel onderwijs, sociale media of andere omgevingen) om deze vaardigheden aan te leren?
 - In hoeverre leer je in formeel onderwijs over jouw persoonlijke identiteit?
In hoeverre geeft formeel onderwijs de mogelijkheid om open en eerlijke discussies te voeren?
 - In hoeverre leer je in formeel onderwijs over hoe je uniek kunt zijn en of je uniek bent?
In hoeverre leer je in formeel onderwijs om jouw eigen keuzes te maken?
7. Afsluiting: Bedanken voor deelname.
- Vragen hoe het interview werd ervaren. Zijn er nog vragen of aanvullingen vanuit participant? Leeftijd, niveau van onderwijs en nationaliteit vragen.
Gedag zeggen.

Topiclijst gebruiker

1. Introductie: informed consent?
- Uitleg over hoe lang het interview ongeveer gaat duren en zijn er vooraf nog vragen?

2. Algemene informatie over het onderzoek.
 - Hoelang gebruik je TikTok al?
Hoeveel uur gebruik je TikTok per week?
 - Gebruik je zoektermen? Zo ja, welke?
 - Met welk doel bekijk je een video?
3. Vragen over een digitale leergemeenschap:
 - In welke onderwerpen ben je geïnteresseerd op TikTok?
 - Denk je dat je veranderd bent sinds je TikTok bent gaan gebruiken? Zo ja, en hoe? Kan je een voorbeeld geven?
 - Volg je meerdere mensen die zich richten op dit onderwerp?
 - In hoeverre heb je het gevoel dat je bij een gemeenschap hoort en ben je je hiervan bewust? Of ben je bewust deel uit gaan maken van een gemeenschap?
 - In hoeverre ben je interactief met andere gebruikers en op wat voor manier?
Hoe vaak plaats je reacties bij TikTok-video's?
Hoe vaak reageer je op reacties?
Heb je wel eens contact met een creator? Zo ja, op wat voor manier?
4. Vragen over socialisatie:
 - Draagt TikTok bij aan verbintenis binnen de gemeenschap?
 - En wat voor sfeer probeer je te creëren binnen de gemeenschap? Hoe?
 - Tot welke groep in de maatschappij vind je dat je behoort?
 - In hoeverre voer je op TikTok discussies? Tussen wie en waarover?
 - Kan je een voorbeeld geven van een idee dat je krijgt via TikTok? Hoe komen deze tot stand en deel je deze ideeën?
 - In hoeverre bestaan er sociale regels binnen de gemeenschap? En in hoeverre zijn deze belangrijk?
 - In hoeverre vind jij jezelf zelfstandig?
Welke rol speelt TikTok hierbij?
 - Waar heb jij in het dagelijks leven toewijding voor?
Beïnvloed TikTok deze toewijding? Heb je daar een voorbeeld van?
5. Vragen over subjectificatie:
 - In hoeverre vind je jezelf uniek op TikTok?
Wanneer vind je een creator uniek genoeg om te volgen?
Hoe kan je uniek zijn op TikTok?
Wie wil je zijn op TikTok?

- Draagt TikTok bij aan het vormen van jouw persoonlijke identiteit?
- In hoeverre beïnvloedt TikTok de video's die je te zien krijgt?
In hoeverre geeft TikTok je de ruimte om jouw eigen keuzes te maken?
In hoeverre beïnvloedt TikTok de keuzes die je maakt in het dagelijks leven?
- In hoeverre voel jij je verantwoordelijk voor jouw eigen leven?
Wat voor invloed kan TikTok hierop hebben?
Helpt TikTok bij het oplossen van jouw zorgen uit het dagelijks leven?

6. Vragen over leren in formeel onderwijs:

- Zijn er dingen die je wel op TikTok leert, maar niet op school? Zo ja, wat dan?
Wat zijn voordelen van leren op TikTok?
Wiens rol is het (formeel onderwijs, sociale media of andere omgevingen) om deze vaardigheden aan te leren?
- In hoeverre leer je in formeel onderwijs over jouw persoonlijke identiteit?
In hoeverre geeft formeel onderwijs de mogelijkheid om open en eerlijke discussies te voeren?
- In hoeverre leer je in formeel onderwijs over hoe je uniek kunt zijn en of je uniek bent?
In hoeverre leer je in formeel onderwijs om jouw eigen keuzes te maken?

7. Afsluiting: Bedanken voor deelname.

- Vragen hoe het interview werd ervaren. Zijn er nog vragen of aanvullingen vanuit participant? Leeftijd, niveau van onderwijs en nationaliteit vragen.
Gedag zeggen.

Bijlage 2

Digitale informatiebrief en toestemmingsverklaring:

https://survey.uu.nl/jfe/form/SV_5oj13ZcEqgoZnEy

Informatiebrief

Informatie voor participanten die deelnemen aan sociaalwetenschappelijk onderzoek *De Bijdrage van TikTok op Socialisatie en Subjectificatie bij Adolescenten*.

Beste lezer,

Fijn dat je wilt deelnemen aan ons onderzoeksproject *De Bijdrage van TikTok op Socialisatie en Subjectificatie bij Adolescenten*. Via deze weg willen we je graag wat meer vertellen over ons onderzoek. Verderop in deze brief zul je ook een toestemmingsformulier vinden waarin wij toestemming vragen om jouw antwoorden van het interview op te slaan, verwerken en publiceren. Wij vragen jou (en jouw ouders indien je jonger dan 16 jaar bent) om deze in te vullen. Mocht je (of je ouders) nog vragen hebben, laat het ons dan gerust weten.

Wij zullen je eerst wat meer over de inhoud van het onderzoek vertellen. Het doel van dit onderzoek is om meer inzicht te krijgen in welke vaardigheden rondom socialisatie en subjectificatie aanwezig zijn in digitale leergemeenschappen. Dit gaat dus over het voeren van discussies, sociale regels en culturen op TikTok. Ook betreft het jouw uniekheid, beïnvloeding en identiteit op TikTok.

Om antwoord op deze onderzoeksvraag te krijgen vragen we je eenmalig deel te nemen aan een interview. Dit interview zal ongeveer één uur in beslag nemen en vindt online, via Teams, plaats. Wanneer je een creator bent vindt naast het interview ook een observatie plaats van de reacties onder jouw geplaatste content om eventueel nieuwe participanten te werven. De resultaten van deze dataverzameling zullen gepubliceerd worden in onze bachelorscriptie. Verder vragen we je of je geïnteresseerd bent in deelname aan een vervolgonderzoek. Hiervoor kun je onderaan deze brief je e-mailadres achterlaten. Wanneer je dit doet, verplicht dit je echter niet om daadwerkelijk aan dit vervolgonderzoek deel te nemen. Mocht je geïnteresseerd zijn in de uitkomsten van ons onderzoek, laat ons dit dan weten door dit onderaan de brief aan te geven.

Met betrekking tot de vertrouwelijkheid van de verwerking van jouw gegevens willen we je laten weten dat we een aantal persoonlijke gegevens van je nodig hebben. Denk hierbij aan je leeftijd en nationaliteit. Verder zal het interview worden opgenomen. Dit is nodig om het onderzoek zo goed mogelijk uit te kunnen voeren en een antwoord op de onderzoeksvraag te vormen. Alle informatie wordt vertrouwelijk behandeld en we streven naar pseudonimiteit. Dit wil zeggen dat we jouw naam zullen vervangen door een door ons gekozen pseudoniem, oftewel een andere naam dan je echte naam. Echter, wanneer je een creator bent met een groot aantal volgers kan het zijn dat mensen die bekend zijn met het platform je kunnen herkennen aan de hand van de antwoorden in het interview. Verder willen we je laten weten dat de computer waar jouw persoonlijke data wordt opgeslagen op hoogst mogelijke wijze is beveiligd. Bovendien hebben alleen de betrokken onderzoekers toegang tot deze gegevens. De onderzoeksdata zal ten minste 10 jaar bewaard blijven volgens de richtlijnen van de VSNU. Jouw persoonlijke gegevens worden na afronding van het onderzoek van onze scriptiebegeleidster verwijderd. Mocht je meer informatie willen over jouw privacy, dan kun je dit lezen op de website van de Autoriteit Persoonsgegevens:

<https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/avg-europese-privacywetgeving>.

Tot slot willen we jou erop wijzen dat deelname aan ons onderzoek volledig vrijwillig is. Je kan dan ook op elk gewenst moment stoppen met jouw deelname. Hiervoor hebben wij geen uitleg nodig en zal bovendien geen negatieve consequentie voor jou hebben. Bij het eindigen van jouw deelname, zullen we de tot dan verzamelde data gebruiken. Dit zullen wij echter niet doen wanneer je ons expliciet laat weten dat je dit niet wilt.

Mocht je verder nog vragen hebben, dan kun je contact opnemen met de onderzoekers: Didi Jacobs (d.jacobs2@students.uu.nl) of Julia Goedegebuur (j.goedegebuur@students.uu.nl).

Ook is het eventueel mogelijk om onze scriptiebegeleidster Zowi Vermeire (z.vermeire@uu.nl) te benaderen. Bij een officiële klacht over het onderzoek is het mogelijk de klachtenfunctionaris te mailen (klachtenfunctionaris-fetcsocwet@uu.nl).

Wij vinden het erg leuk als je na het lezen van deze informatiebrief nog steeds wilt deelnemen aan ons onderzoek. Als dit het geval is verzoeken we je onderstaande toestemmingsverklaring te ondertekenen en naar de onderzoekers te sturen.

Met vriendelijke groet,

Julia Goedegebuur en Didi Jacobs

Mocht je in de toekomst benaderd willen worden voor vervolgonderzoek, laat dan hieronder je e-mailadres achter.

- E-mailadres:

Zou je de resultaten van dit onderzoek willen ontvangen?

- Ja
- Nee

Hoe oud ben je?

- Ik ben 16 jaar of ouder
- Ik ben jonger dan 16 jaar

Toestemmingsverklaring

Hierbij verklaar ik dat ik bovenstaande informatie over het onderzoek *De Bijdrage van TikTok op Socialisatie en Subjectificatie bij Adolescenten* heb gelezen en ik toestemming geef om deel te nemen aan het onderzoek.

Voor- en achternaam:

Datum van invullen:

Jouw handtekening:

Bijlage 3

Analysevragen socialisatie

1. Hoe draagt TikTok bij, in de ervaring van de gebruikers, aan het voeren van open en eerlijke discussies?
2. Hoe draagt TikTok bij, in de ervaring van de creators, aan het voeren van open en eerlijke discussies?
3. Hoe draagt TikTok bij, in de ervaring van de gebruikers, aan hun identiteitsontwikkeling?
4. Hoe draagt TikTok bij, in de ervaring van de creators, aan hun identiteitsontwikkeling?
5. Hoe draagt TikTok bij, in de ervaring van de gebruikers, aan hun autonomie?
6. Hoe draagt TikTok bij, in de ervaring van de creators, aan hun autonomie?
7. Hoe draagt TikTok bij, in de ervaring van de gebruikers, aan hun variëteit?
8. Hoe draagt TikTok bij, in de ervaring van de creators, aan hun variëteit?
9. Hoe draagt TikTok bij, in de ervaring van de gebruikers, aan hun vertrouwen?
10. Hoe draagt TikTok bij, in de ervaring van de creators, aan hun vertrouwen?
11. Hoe draagt TikTok bij, in de ervaring van de gebruikers, aan hun toewijding?
12. Hoe draagt TikTok bij, in de ervaring van de creators, aan hun toewijding?
13. Hoe draagt TikTok bij, in de ervaring van de gebruikers, aan het leren over socialisatie op TikTok?
14. Hoe draagt TikTok bij, in de ervaring van de creators, aan het leren over socialisatie op TikTok?
15. Hoe draagt formeel onderwijs bij, in de ervaring van de gebruikers, aan het leren over socialisatie?
16. Hoe draagt formeel onderwijs bij, in de ervaring van de creators, aan het leren over socialisatie?

Analysevragen subjectificatie

1. Hoe draagt TikTok bij, in de ervaring van de gebruikers, aan uniekheid op TikTok?
2. Hoe draagt TikTok bij, in de ervaring van de creators, aan hun uniekheid?
3. Hoe draagt TikTok bij, in de ervaring van de gebruikers, aan hun onafhankelijkheid?
4. Hoe draagt TikTok bij, in de ervaring van de creators, aan hun onafhankelijkheid?
5. Hoe draagt TikTok bij, in de ervaring van de gebruikers, aan hun keuzevrijheid?
6. Hoe draagt TikTok bij, in de ervaring van de creators, aan hun keuzevrijheid?

7. Hoe draagt TikTok bij, in de ervaring van de gebruikers, aan het leren van subjectificatie op TikTok?
8. Hoe draagt TikTok bij, in de ervaring van de creators, aan het leren van subjectificatie op TikTok?
9. Hoe draagt formeel onderwijs bij, in de ervaring van de gebruikers, aan het leren over subjectificatie?
10. Hoe draagt formeel onderwijs bij, in de ervaring van de creators, aan het leren over subjectificatie?

Bijlage 4

Kernlabels

A= Socialisatie

A1= Mogelijkheid tot open en eerlijke discussies voeren

A2= Autonomie

A3= Variëteit

A4= Vertrouwen

A5= Toewijding

B= Subjectificatie

B1= Uniekheid

B2= Identiteitsontwikkeling

B3= Onafhankelijkheid

B4= Keuzevrijheid

C= TikTok

C1= Gebruik

C2= Onderwerp

C3= Doel

D= Digitale leergemeenschap

D1= Informatie-inwinning

D2= Contact met creators

D3= Interactie met volgers/gebruikers

D4= Gemeenschap

D5= Verandering TikTok

E= Leren in formeel onderwijs

E1= Voordelen TikTok

E2= Socialisatie

- Mogelijkheid tot open en eerlijke discussies voeren
- Autonomie
- Variëteit
- Vertrouwen

- Toewijding

E3= Subjectificatie

- Uniekheid
 - Identiteitsontwikkeling
 - Onafhankelijkheid
- Keuzevrijheid